

APROBAT,
PREȘEDINTE,
DAN CRISTIAN GEORGESCU

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații privind impunerea de obligații furnizorului cu putere semnificativă pe piețele relevante specifice cu amănuntul

1. Introducere

Potrivit prevederilor art.1 alin.(3) din Legea nr.304/2003 pentru serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, ANRC „*asigură promovarea concurenței, precum și protecția drepturilor și intereselor utilizatorilor finali, astfel încât aceștia să obțină un maximum de beneficii în condițiile unei piețe concurențiale, în ceea ce privește diversitatea ofertei, tarifele și calitatea serviciilor.*” În vederea atingerii acestor obiective, ANRC:

1. Identifică piețele relevante din sectorul comunicațiilor electronice, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice, aprobat prin Decizia președintelui ANRC nr.136/2002, cu modificările și completările ulterioare;

2. Desemnează, pe piețele relevante specifice unde nu există concurență efectivă, furnizorul/furnizorii cu putere semnificativă, în conformitate cu Regulamentul pentru efectuarea analizelor de piață și determinarea puterii semnificative pe piață, aprobat prin Decizia președintelui ANRC nr.137/2002;

3. Impune furnizorului/furnizorilor cu putere semnificativă pe piață, în mod corespunzător, una sau mai multe dintre obligațiile prevăzute la art.15, 16 și 18 din Legea nr.304/2003.

Astfel, pornind de la segmentarea sectorului de comunicații electronice și pe baza criteriilor prevăzute în Regulamentul privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice, ANRC a identificat 10 piețe relevante specifice cu amănuntul¹.

¹ 1. Piața furnizării accesului la un punct fix la o rețea publică de telefonie pentru persoane fizice;
2. Piața furnizării accesului la un punct fix la o rețea publică de telefonie pentru persoane juridice;
3. Piața apelurilor locale la puncte fixe pentru persoane fizice;
4. Piața apelurilor locale la puncte fixe pentru persoane juridice;

Ulterior, ANRC a realizat analize de piață pe fiecare dintre piețele relevante specifice, S.C. Romtelecom S.A. fiind identificată prin decizie a președintelui ANRC ca având putere semnificativă pe 9 din cele 10 piețe relevante specifice cu amănuntul. Pe piața apelurilor la puncte fixe către rețele publice de telefonie mobilă pentru persoane juridice, ANRC a realizat o analiză de piață suplimentară, la data de 9 mai 2005 încheindu-se consultarea publică a proiectului de decizie a președintelui ANRC prin care S.C. Romtelecom S.A. este desemnată ca având putere semnificativă pe această piață.

În conformitate cu prevederile art.18 alin.(1) din Legea nr.304/2003, ANRC va impune furnizorului desemnat ca având putere semnificativă pe piața furnizării conectării la un punct fix la rețelele publice de telefonie și a utilizării la un punct fix a acestor rețele „*obligația de a oferi abonaților săi posibilitatea de a utiliza serviciile oricărui furnizor de servicii de telefonie destinate publicului, cu care este interconectat, în următoarele moduri:*

a) la fiecare apel, prin formarea unui cod de selectare a furnizorului de servicii care va efectua, fără a afecta conținutul informației, transportul semnalului din rețeaua în care este inițiat către rețeaua de destinație;

b) prin preselectare, cu posibilitatea de a renunța la opțiunea preselectată la fiecare apel, prin formarea unui cod de selectare a furnizorului de servicii prevăzut la lit.a).”

Potrivit prevederilor art.15 alin.(2) și (3) din Legea nr.304/2003, ANRC poate impune furnizorilor desemnați ca având putere semnificativă pe piață anumite obligații, corespunzătoare naturii problemei identificate, proporționale și necesare pentru atingerea obiectivelor ANRC: „(2) *Obligațiile impuse de ANRC pot privi:*

a) interzicerea practicării de prețuri excesive în raport cu costurile pe care le implică furnizarea serviciilor;

b) interzicerea practicării de prețuri sub costurile pe care le implică furnizarea serviciilor, care poate avea ca efect limitarea intrării pe piață sau restrângerea concurenței;

c) interzicerea favorizării nejustificate a anumitor utilizatori finali în comparație cu alții;

d) interzicerea condiționării furnizării serviciului de acceptare de către utilizatorii finali a unor prestații suplimentare, fără legătură cu serviciul solicitat.

(3) În acest scop ANRC poate stabili:

a) impunerea unor plafoane tarifare sau formule de control al creșterii tarifelor la furnizarea serviciilor cu amănuntul;

b) măsuri de control al tarifelor individuale;

c) măsuri de orientare a tarifelor către costuri sau către prețurile ori tarifele practicate pe piețe comparabile.”

În vederea exercitării controlului respectării obligațiilor impuse, ANRC poate impune furnizorilor desemnați ca având putere semnificativă pe piață, conform prevederilor art.15

---

5. Piața apelurilor naționale la puncte fixe pentru persoane fizice;

6. Piața apelurilor naționale la puncte fixe pentru persoane juridice;

7. Piața apelurilor internaționale la puncte fixe pentru persoane fizice;

8. Piața apelurilor internaționale la puncte fixe pentru persoane juridice;

9. Piața apelurilor la puncte fixe către rețele publice de telefonie mobilă pentru persoane fizice;

10. Piața apelurilor la puncte fixe către rețele publice de telefonie mobilă pentru persoane juridice.

alin.(5) din Legea nr.304/2003, obligația de a implementa un sistem de evidențiere contabilă a costurilor. ANRC poate stabili formatul și metodologia contabilă ce vor fi folosite.

2. Necesitatea impunerii de obligații furnizorului cu putere semnificativă pe piață

Puterea semnificativă deținută pe piețele relevante specifice cu amănuntul de S.C. Romtelecom S.A. îi oferă acesteia posibilitatea de a se comporta independent față de concurenți, clienți și consumatori. În vederea prevenirii unui comportament care să aducă atingere drepturilor utilizatorilor finali sau să conducă la împiedicarea dezvoltării concurenței pe piețele cu amănuntul, ANRC consideră necesară impunerea unor obligații în sarcina S.C. Romtelecom S.A.

În lipsa unor măsuri de reglementare *ex-ante* care să protejeze utilizatorii finali și să promoveze activ dezvoltarea concurenței pe piețele necompetitive cu amănuntul din sectorul comunicațiilor electronice (piețe caracterizate prin existența unor bariere ridicate la intrare cum ar fi investițiile semnificative necesare, durata de construire și punere în funcțiune a unei rețele alternative de telefonie fixă și economiile de scară și de scop deținute de operatorul fost monopolist), este previzibil că măsurile de reglementare *ex-post* nu vor fi suficiente pentru dezvoltarea unei concurențe eficiente pe aceste piețe.

Deși, ca urmare a măsurilor de reglementare adoptate de ANRC la nivelul piețelor de gros, concurența s-a dezvoltat pe anumite segmente de piață (de exemplu, în cazul apelurilor internaționale), efectele acesteia continuă să fie insuficiente pentru a crea o presiune competitivă asupra furnizorului cu putere semnificativă pe piață astfel încât acesta să nu se poată comporta într-o măsură apreciabilă independent față de concurenți și utilizatorii finali.

Obligațiile impuse la nivelul pieței de gros nu au avut efecte majore pe termen scurt, evoluția pieței, atât la nivel național cât și la nivelul celorlalte state europene, dovedind că dezvoltarea unei concurențe reale este un proces complex și de lungă durată. De altfel, măsurile de reglementare impuse pe piețele relevante specifice de gros sunt o măsură necesară în vederea promovării concurenței, dar, uneori, nu sunt suficiente prin ele însele să asigure promovarea concurenței pe piețele cu amănuntul pe termen scurt, protejând în același timp interesele utilizatorilor finali față de unele măsuri ale furnizorilor cu putere semnificativă.

Relevant în acest sens este faptul că, la sfârșitul anului 2004, S.C. Romtelecom S.A. deținea încă o cotă de piață de 98,83% pe piața furnizării accesului la un punct fix la rețea, 99,62% pe piața apelurilor locale la puncte fixe, 98,30% pe piața furnizării apelurilor naționale la puncte fixe, 61,34% pe piața apelurilor internaționale la puncte fixe, 96,69% pe piața apelurilor la puncte fixe către rețele publice de telefonie mobilă și 100% pentru furnizarea accesului special la Internet. În consecință, măsurile de reglementare impuse la nivel de gros nu sunt suficiente pentru a asigura, pe termen scurt, limitarea puterii semnificative deținute de S.C. Romtelecom S.A. pe piețele relevante specifice cu amănuntul identificate de ANRC, impunându-se în acest sens aplicarea unor măsuri de reglementare și pe piețele cu amănuntul.

Principala modalitate prin care furnizorul cu putere semnificativă pe piețele cu amănuntul poate aduce atingere drepturilor utilizatorilor finali este practicarea de tarife excesive (tarife mai mari decât cele stabilite pe o piață concurențială). În absența presiunilor concurenței, furnizorul cu putere semnificativă poate menține aceste tarife ridicate și poate obține profituri excesive.

Principalele practici anticoncurențiale care pot fi adoptate de către furnizorul cu putere semnificativă pe piețele cu amănuntul vizează nivelul tarifelor practicate și condiționarea achiziționării unor servicii de achiziționarea altor servicii.

Astfel, S.C. Romtelecom S.A. ar putea practica prețuri mai ridicate decât acelea care s-ar stabili pe o piață competitivă pe segmentele de piață unde concurența se dezvoltă mai lent (acces la rețea, apeluri locale) și să reducă prețurile sub nivelul competitiv pe acele segmente unde concurența se poate manifesta mai rapid (apeluri naționale și internaționale).

Vânzarea exclusiv legată a serviciilor de acces și a apelurilor, cu practicarea unor tarife sub costuri pentru acces și tarife excesive pentru apeluri, poate reprezenta o altă metodă de a bloca sau întârzia apariția concurenței atât pe piețele accesului, cât și pe piețele apelurilor. În acest caz, furnizorii alternativi nu vor beneficia de posibilitatea de a oferi apeluri prin utilizarea procedurii de selectare sau preselecție a transportatorilor, utilizatorii finali achiziționând atât accesul, cât și apelurile, de la S.C. Romtelecom S.A. De asemenea, intrarea pe piețele accesului ar fi împiedicată de tarifele sub costuri practicate de aceasta.

În conformitate cu prevederile art.18 alin.(1) din Legea nr.304/2003, care implementează prevederile art.19 din Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directiva privind serviciul universal), ANRC impune obligația de a oferi abonaților posibilitatea de a utiliza procedura de selectare sau preselecție a transportatorilor în sarcina furnizorului cu putere semnificativă pe piețele relevante specifice cu amănuntul. Oferirea acestor opțiuni este considerată o condiție obligatorie pentru existența unei piețe concurențiale.

Preselecția transportatorului este facilitată oferită abonaților care le permite acestora să opteze ca toate sau anumite categorii de apeluri să fie transportate de furnizorul de servicii preselecțat (în urma încheierii unui contract), fără a fi necesar ca abonatul să formeze un indicativ individual de selectare a transportatorului la fiecare apel sau să utilizeze o altă modalitate în scopul rutării apelurilor de către furnizorul preselecțat către rețeaua de destinație.

Procedura de preselecție a transportatorului va fi funcțională cel târziu la data de 30 iunie 2006. S.C. Romtelecom S.A. va transmite spre aprobare ANRC, până la data de 31 decembrie 2005, condițiile tehnice, operaționale și comerciale de implementare a procedurii de preselecție a transportatorului.

De asemenea, vânzarea exclusiv legată a unor servicii poate determina distorsionarea concurenței, prin extinderea puterii semnificative pe piețe adiacente. Impunerea obligației de a nu condiționa furnizarea unui serviciu de acceptarea de către utilizatorii finali a unor prestații suplimentare este necesară în vederea asigurării că tarifele practicate pentru diferite servicii sunt suficient de detaliate pentru ca utilizatorii finali să nu fie obligați să plătească pentru facilități care nu sunt necesare serviciului pe care l-au solicitat. Condiționarea obligatorie a furnizării unui serviciu de achiziționarea altui serviciu aduce atingere intereselor

utilizatorilor finali și concurenților. Obligația de a nu condiționa furnizarea unui serviciu de acceptarea de către utilizatorii finali a unor prestații suplimentare se aplică atât în ceea ce privește serviciile furnizate pe aceeași piață relevantă specifică cu amănuntul, cât și serviciile furnizate pe piețe diferite, fie că sunt servicii de comunicații electronice sau nu. S.C. Romtelecom S.A. va avea obligația de a oferi utilizatorilor finali cel puțin un tip de abonament fără credit sau minute incluse astfel încât utilizatorii finali care doresc să achiziționeze servicii de acces de la S.C. Romtelecom S.A. și apeluri de la furnizorii alternativi să aibă această posibilitate.

Prin urmare, ANRC consideră necesară impunerea următoarelor obligații în sarcina furnizorului cu putere semnificativă pe piață, în scopul protejării drepturilor utilizatorilor finali și al prevenirii unor practici anticoncurențiale:

a) obligația de a oferi abonaților săi posibilitatea de a utiliza serviciile oricărui furnizor de servicii de telefonie destinate publicului, cu care este interconectat, prin utilizarea procedurii de selectare sau preselectare a transportatorului;

b) interzicerea condiționării furnizării unui serviciu de acceptarea de către utilizatorii finali a unor prestații suplimentare, fără legătură cu serviciul solicitat.

Deși furnizorii de servicii de telefonie prin intermediul procedurii de selectare și preselectare a transportatorului pot facilita creșterea presiunilor competitive asupra furnizorului cu putere semnificativă pe piață, impunerea obligației de a furniza acest serviciu pe piața de gros nu este suficientă pentru a asigura atingerea obiectivelor privind protejarea drepturilor și intereselor utilizatorilor finali și promovarea concurenței, cel puțin în acest moment, având în vedere că dezvoltarea serviciilor competitive bazate pe utilizarea procedurii de preselectare a transportatorului este un proces de durată, mai ales în condițiile în care tarifele serviciilor de interconectare nu sunt încă orientate pe costuri. Astfel, la sfârșitul anului 2004, volumul apelurilor realizate prin intermediul procedurii de selectare a transportatorului și a cartelelor preplătite era foarte redus: 0,14% dintre apelurile locale la puncte fixe, 2,52% dintre apelurile naționale la puncte fixe, 1,62% dintre apelurile la puncte fixe către rețele publice de telefonie mobilă și 25,46% dintre apelurile internaționale la puncte fixe. Prin urmare, cel puțin până la implementarea procedurii de preselectare a transportatorului și dezvoltarea serviciilor competitive bazate pe utilizarea procedurii de selectare și preselectare a transportatorului, presiunea concurențială exercitată de furnizorii nou-intrați (transportatori) nu poate împiedica manifestarea puterii semnificative a S.C. Romtelecom S.A.

În aceste condiții, este necesară impunerea în sarcina furnizorului cu putere semnificativă pe piață a unor obligații privind:

- interzicerea practicării de tarife excesive în raport cu costurile pe care le implică furnizarea serviciilor;

- interzicerea practicării de tarife sub costurile pe care le implică furnizarea serviciilor.

De asemenea, în scopul exercitării controlului respectării acestor obligații, ANRC consideră necesară impunerea obligației de a implementa un *sistem de evidențiere contabilă a costurilor* pentru serviciile furnizate pe piețele relevante specifice cu amănuntul în sarcina S.C. Romtelecom S.A. Metodologia de implementare a acestui sistem este prevăzută în Regulamentul privind realizarea evidenței contabile separate, în cadrul contabilității interne de gestiune, de către Societatea Comercială „Romtelecom” – S.A., aprobat prin Decizia

președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.1380/2003, regulament care este modificat în mod corespunzător, pentru a permite respectarea acestei obligații.

Serviciile furnizate pe piețele relevante specifice cu amănuntul ce vor fi identificate în cadrul situațiilor financiare separate sunt:

- a) abonamente persoane fizice (separate pe tipuri de linii telefonice);
- b) abonamente persoane juridice (separate pe tipuri de linii telefonice);
- c) conectări de linii telefonice (separate pe tipuri de linii telefonice);
- d) modificare acces la rețea (separate pe tipuri de linii telefonice);
- e) apeluri locale în rețeaua *Operatorului*;
- f) apeluri naționale în rețeaua *Operatorului*;
- g) apeluri locale către alte rețele publice de telefonie fixă;
- h) apeluri naționale către alte rețele publice de telefonie fixă;
- i) servicii dial-up și ISDN pentru acces la Internet;
- j) apeluri internaționale (separate în funcție de zona de destinație a apelului);
- k) apeluri către rețele publice de telefonie mobilă.

Costurile acestor servicii vor fi publicate în cadrul situațiilor financiare separate.

Situațiile financiare separate întocmite pentru anul 2004 vor include modificările prevăzute în proiectul deciziei. Metodologia de calcul și evidență separată a costurilor, veniturilor și capitalului angajat, modificată și completată în conformitate cu proiectul deciziei, va fi transmisă ANRC în cel mult 4 luni de la data publicării situațiilor financiare anuale reglementate de legislația financiar-contabilă.

Având în vedere că informațiile transmise ANRC de S.C. Romtelecom S.A. evidențiază costurile serviciilor furnizate la cost istoric și nu la cost curent, introducerea, în acest moment, a unui sistem de plafoane tarifare sau formule de control al creșterii tarifelor nu ar fi eficientă. Până la transmiterea situațiilor financiare separate evaluate la cost curent și stabilirea unui sistem de plafoane tarifare sau formule de control al creșterii tarifelor, majorarea tarifelor practicate de S.C. Romtelecom S.A. pe piețele relevante specifice cu amănuntul nu se poate realiza decât cu acordul ANRC, conform dispozițiilor art.38 din Legea nr.304/2003.

Vizat,
Direcția Reglementare
Economică a Pieței

Vizat,
Direcția Juridică